

Konsultacje społeczne w temacie: Fontanna na Rynku Głównym w Krakowie.

W dn. 16. 09. W Krakowie w Pałacu Krzysztofory, odbyły się konsultacje społeczne w sprawie fontanny na Rynku Głównym w Krakowie. Miałem tą nieprzyjemność w nich uczestniczyć, zabierając głos i słuchając wypowiedzi innych gości. Do tej pory nie mogę wyciągnąć żadnych konkretnych wniosków z tego spotkania. Bo nie wiem czy przedmiotem dyskusji był zamiar pozostawiania istniejącej realizacji /po ewentualnym remoncie/, stworzenie nowej, czy może przeniesienie z powrotem fontanny prof. W. Zina z parku Jerzmanowskich.

Wiem, że przeniesienie jest nie możliwe, gdyż fontanna zwana „kanapą”, wpisała się w nową przestrzeń parku. Została bardzo pozytywnie zaakceptowana przez Mieszkańców, którzy nie zgadzają się na jej likwidację.

Główną częścią tego dwugodzinnego spotkania był monolog Pani profesor - Współautorki tej nieszczęsnej realizacji. Tłumaczenie słuchaczom zamierzeń projektowych Autorów i obrona czegoś co jest absolutnie nie do obrony było chwilami żenujące. Od samego początku projekt wskazany do realizacji budził sprzeciw i olbrzymie kontrowersje w Komisji Konkursowej. Wówczas po ogłoszeniu wyników konkursu miałem przyjemność rozmowy z Głównym Architektem Miasta Krakowa gdzie padły ostre słowa krytyki, których podsumowaniem było stwierdzenie: „że do póki Prezydentem Miasta Krakowa jest prof. Majchrowski, koncepcja jest nie do ruszenia”. Innym z Komisji spodobała się naiwna koncepcja widoku wież Kościoła Mariackiego z podziemi muzealnych. Owszem, przy założeniu widoku tylko z pewnego miejsca muzeum, oraz czystych szyb, to jest możliwe. Ale jakże ta szara rzeczywistość stała się brutalna. Projektanci nie przewidzieli brudnych szyb, czasem pękniętych, gromadzących się śmieci i ruchu wody. Od samego początku zachowanie czystości było dużym obciążeniem dla służb sprzątających. Następnym zmartwieniem szczególnie dla pracowników muzeum była szczelność która od samego początku stawiała się problemem. Zespół projektowy jednak zapewniał że z tym nie będzie problemu i szczelność będzie pewna. A jak się stało to wiemy. Po czasie, jak i na spotkaniu Autorzy projektu całą winę zrzucili na niestaraną realizację. A przecież, to Projektant odpowiada, biorąc dodatkowe wynagrodzenie za nadzór autorski! Czy nie przewidziano, że zastosowane materiały charakteryzują się różną rozszerzalnością cieplną /stał, szkło, kamień/ dodatkowo współpracujące z dużą ilością wody. Żadne słowa i zaklęcia nie obronią stanu obecnego. To szkolny błąd. Nasuwa się więc pytanie: czy rozwiązanie widoku fontanny od dołu, było słuszne?

Akademickie wystąpienie Pani profesor miało nas uspokoić i przekonać iż ta fontanna z biegiem czasu wpisze się w to historyczne miejsce. Porównywana była z takimi kontrowersyjnymi początkami przy realizacji jak: Wieża Eiffla, Piramida przy Luwrze czy pomnikiem Chopina w Warszawie. Szkoda jeszcze, że nie nawiązała do różnych wysokości wież Kościoła Mariackiego. Dodatkowo określenie tej realizacji Fontanną- Kryształem jest już całkowitym zakłamywaniem rzeczywistości. Czy to kryształ szkła, czy kryształ soli z kopalni w Wieliczce – tego nikt nie wie. To jest, jak pozwoliłem sobie dobitnie zauważyć- wygląd zadaszenia śmietnika osiedlowego, które z czasem tym się stał.

Na dowód błędnych decyzji i protestów już na samym początku powstawania „fontanny”, projektanci chcieli urozmaicić i wzbogacić całą koncepcję figurami odlanymi w brązie siedzących znanych postaci z Krakowa. Absurd. Pytam się których, od kiedy historycznie i do tego kto za to zapłaci? Nie da się obronić koncepcji, która od samego początku jest po prostu zła. Dodatkowe tłumaczenia Pana architekta, autora pięknego projektu podziemi, iż należało przewidzieć miejsce do ewentualnego transportu większych gabarytów przez „dziurę w ziemi”, jest może i słuszne, tylko niech mi ktoś wskaże gdzie w stanie obecnym to miejsce się znajduje. Jak miało by to działać? Założenie dobre i praktyczne ale tylko założenie.

Moja sugestia jest taka, aby jeszcze raz przyjrzyć się projektom z tamtego konkursu. Uważam, że pojawiło się parę wspaniałych i do tego nagrodzonych prac. Może i należy dopuścić nowe rozwiązania, ale po tym spotkaniu, aż się boję. Wystąpienie kolejnej Pani inżynier mówiącej o zastosowaniu filtrów do wody, wskazują na chęć stworzenia „wodopoju” i „kąpieliska”. Nie ma na świecie fontanny z której można pić i w niej się kąpać. Inny kuriozalny już gotowy pomysł z przedstawieniem historycznych wydarzeń miasta w formie fontanny, dodatkowo przystrojony witrażami, budzą mój niepokój. Kolejna sugestia która pojawiła się na spotkaniu to konkurs międzynarodowy. Nie jestem przeciwnikiem takiego rozwiązania, ale bardzo się obawiam, że może powstać piękna koncepcja ale nie pasująca do otoczenia, bo nikt „obcy” nie wyczuje atmosfery i klimatu Miasta Krakowa. To ludzie stąd, tu dorastający mają tę cechę. Konkurs międzynarodowy być powinien przy takich realizacjach jak Centrum Muzyki w Cichym Kąciku. Panorama tego miejsca pozwalała na realizację projektu ponadczasowego „zapierającego dech” już z widoku ulicy Piłsudskiego. A co, powstaje to co powstaje, skromna w swojej formie popularna architektura.

Działam w Krakowie zawodowo od 45 lat. Realizowałem wiele swoich projektów, również konkursowych. Tu się urodziłem i tu stawałem się lokalnym patriotom. Pracując w branży projektowo – artystycznej, nauczyłem się chwalić dobre, a krytykować złe realizacje. Obwiniam niejednokrotnie za decyzje władze miasta, bo to one zniszczyły klimat Starego Miasta /i nie tylko/. Skupię się na centrum. Przykładem z wielu może być umieszczenie „głowy” autorstwa I. Mitoraja na płycie Rynku Głównego. Pamiętam, że w głosowaniu Mieszkańców, gdy się ona pojawiła, starano się znaleźć najlepsze miejsce jej usytuowania. W głosowaniu wygrał plac przed Galerią Krakowską. Ale oburzenie Autora, który innego miejsca jak Rynek Krakowski do siebie nie dopuszczał było decydujące. Zagroził Miastu, że rzeźba, która była jego „darem”/miasto, jak donosiła prasa za dzieło to zapłaciło wówczas 400tyś zł./ będzie odebrana. I po co to wszystko, to teoretyczne liczenie się ze zdaniem Mieszkańców. Dziś „symbol turystyczny” Krakowa, gdzie turyści robią sobie zdjęcia portretowe wychylając się przez otwór oka. Jestem pewien, że wielu z nich oglądając po dłuższym czasie zdjęcia, nawet nie skojarzą tego z Krakowem.

Kolejny przykład nie liczenia się z Mieszkańcami którym zależy na zachowaniu klimatu Krakowa jest projekt z Budżetu Obywatelskiego. Nie wnioskując w szczególności przeszedłem cały

etap, łącznie z pozytywnym odwołaniem przed Komisją na przywrócenie w Krakowie „czarnych dorożek” zwanych fiakrami. Proponowałem stopniowe wycofywanie „wiedeńskich karet”, a przywrócenie jednokonných tradycyjnych dorożek. Będąc bliski sukcesu, projekt jednak został jednoosobowo przez Prezydenta Majchrowskiego odrzucony. Może to faktycznie nie dziwić, gdyż jak się spojrzy w pochodzenie tego Pana, nie wychował się w tym Mieście, nie nasiąkł klimatem i duchem tego miejsca. Może w podjęciu decyzji silniejsza była komercja, która tak na każdym kroku nas atakuje.

Pytam się, dlaczego Krakowianie unikają spacerów w centrum Starego Miasta? Bo wchodząc na Rynek- najpiękniejszy w Europie, widzimy lokale gastronomiczne z parasolami reklamujące browary, nie pasującą do niczego wspomnianą „głowę Mitoraja”, dostojnie przemierzające karety wiedeńskie czy w końcu w standardowym swym wykończeniu i kolorystyce wózki akumulatorowe zwane „meleksami”.

Proszę uważajmy by kolejny pomysł z fontanną nie był dodatkowym elementem wszędzie ogarniającego nas kiczu i bezguścia. Może należy wziąć pod uwagę formę konkursu etapowego i nie zakładać z góry, że ten projekt wygra który /jak na spotkaniu zaznaczono/ będzie najtańszy. Bo jeśli takie przyjmujemy założenie to może wystarczy transportowy wóz i tablica mówiąca, że w tym miejscu usytuowana była Fontanna autorstwa prof. Wiktora Zina.

Ankieta do której dołączam swoje sugestie jest anonimowa. Jednak podpiszę się numerem

Ankieta konsultacyjna dotycząca nowej fontanny na Rynku Głównym w Krakowie

Szanowni Państwo,

zachęcamy mieszkanki i mieszkańców Krakowa do wypełnienia ankiety konsultacyjnej dotyczącej nowej fontanny na Rynku Głównym w Krakowie.

Miasto Kraków planuje budowę nowej fontanny na Rynku Głównym. Obecna fontanna „Kryształ” od lat zmagają się z problemami technicznymi i wizerunkowymi – nieszczelności powodują przecieki do podziemnego muzeum, konstrukcja wymaga częstych napraw, a jej forma nie zdobyła szerokiej sympatii mieszkańców. Dodatkowo, miejsce to stało się miejscem gromadzenia się gołębi, co wpływa negatywnie na estetykę i komfort korzystania z tej przestrzeni.

W ramach prac nad koncepcją rozważa się nawiązanie do historycznego charakteru i funkcji dawnej fontanny, która przez lata była ważnym punktem spotkań i charakterystycznym elementem Rynku. Chcemy, aby nowa instalacja była estetyczna, funkcjonalna, trwała i harmonijnie wpisywała się w wyjątkowy charakter historycznego centrum miasta.

Koncepcja nowej fontanny powinna uwzględniać potrzeby użytkowników i użytkowniczek tej przestrzeni. Dlatego prosimy Cię o wypełnienie krótkiej ankiety – Twoje odpowiedzi pomogą nam dobrać odpowiednie rozwiązania projektowe i będą wskazówką dla autorów koncepcji.

Ankieta została przygotowana przez Zarząd Infrastruktury Wodnej w Krakowie wraz z Wydziałem Dialogu, Konsultacji i Kontaktu Obywatelskiego Urzędu Miasta Krakowa.

Ankiety można wypełnić w okresie od 8 września 2025 roku do 3 października 2025 roku.

Dziękujemy za Twój głos!

METRYCZKA:

Proszę wskazać dzielnicę, w której Pan/Pani mieszka w Krakowie?

- Dzielnicą I: Stare Miasto
- Dzielnicą II: Grzegórzki
- Dzielnicą III: Prądnik Czerwony
- Dzielnicą IV: Prądnik Biały
- Dzielnicą V: Krowodrza
- Dzielnicą VI: Bronowice
- ☒ Dzielnicą VII: Zwierzyniec
- Dzielnicą VIII: Dębniki
- Dzielnicą IX: Łagiewniki-Borek Fałęcki
- Dzielnicą X: Swoszowice
- Dzielnicą XI: Podgórze Duchackie
- Dzielnicą XII: Bieżanów-Prokocim
- Dzielnicą XIII: Podgórze
- Dzielnicą XIV: Czyżyny
- Dzielnicą XV: Mistrzejowice
- Dzielnicą XVI: Bieńczyce
- Dzielnicą XVII: Wzgórze Krzesławickie
- Dzielnicą XVIII: Nowa Huta
- Nie mieszkam w Krakowie

2. Czy nowa fontanna powinna nawiązywać do historycznego charakteru i funkcji dawnej fontanny?

- a) Tak, w możliwie wiernej, historycznej formie
- b) Tak ale z dodatkami współczesnych rozwiązań i udogodnień
- ☒ c) Nie, wolę projekt całkowicie współczesny
- d) Nie mam zdania

Autor: Henryk Hermanowicz (własność Muzeum Krakowa)

3. Czy przy nowej fontannie powinny znaleźć się miejsca do siedzenia?

- a) Tak - zintegrowane z konstrukcją fontanny
- ☒ b) Tak - jako osobne ławki w jej pobliżu
- ☒ c) Nie - miejsca do siedzenia nie są potrzebne
- d) Nie mam zdania

4. Czy nowa fontanna powinna posiadać oświetlenie dekoracyjne (iluminację)?

- ☒ a) Tak - stała, codzienna iluminacja — *SCROGNA*
- b) Tak - zmienna, okazjonalna iluminacja
- c) Nie - bez oświetlenia
- d) Nie mam zdania

5. Jak powinno być rozwiązane zagospodarowanie zieleni?

- a) Zieleń integralnie wkomponowana w fontannę
- b) Zieleń wokół fontanny
- ☒ c) Brak zieleni
- d) Nie mam zdania

6. Jakie motywy rzeźbiarskie powinny zdobić nową fontannę?

- a) Symbole Krakowa
- b) Zwierzęta wodne
- c) Inne symbole, jakie.....
- ☒ d) Brak rzeźb — minimalistyczna forma

7. Jak oceniasz znaczenie kolorystyki fontanny w przestrzeni Rynku Głównego?

- a) Bardzo ważne - kolorystyka powinna być dopasowana do historycznego charakteru miejsca
- b) Ważne - kolorystyka powinna być estetyczna, ale nie musi nawiązywać do historii
- ☒ c) Niezbyt ważne - kolorystyka jest mniej istotna niż funkcjonalność fontanny
- d) Nie mam zdania / nie interesuje mnie to

8. Jakie znaczenie ma dla Ciebie efekt dźwiękowy fontanny (np. szum wody)?

- a) Bardzo ważny - dźwięk wody powinien tworzyć relaksującą atmosferę i maskować hałas miasta
- b) Ważny - dźwięk wody jest ciekawym uzupełnieniem, ale nie kluczowym elementem fontanny
- ☒ c) Niezbyt ważny - dźwięk fontanny jest raczej zbędny
- d) Nie mam zdania / nie interesuje mnie to

9. Czy uważasz, że nowa fontanna powinna emitować dźwięk?

- a) Tak, to atrakcyjny element, który wzbogaci atmosferę Rynku Głównego
- b) Tak, ale tylko podczas wybranych okazji lub wydarzeń
- ☒ c) Nie, wolę fontannę bez funkcji emitowania dźwięku
- d) Nie mam zdania / nie interesuje mnie to

10. Jak Twoim zdaniem można wykorzystać elementy obecnej fontanny „Kryształ” po jej rozbiorce?

.....
.....
.....

11. Jeżeli uważasz, że nowa fontanna powinna mieć nazwę własną lub upamiętniać jakąś osobę, podaj swoją propozycję.

.....
.....
.....

Odpowiedzi na pytania od 1 do 9 są obowiązkowe.

Dziękujemy za udział w ankiecie!

Aby być na bieżąco z wynikami tego procesu konsultacyjnego oraz otrzymywać informacje o przyszłych konsultacjach społecznych w Krakowie, prosimy o podanie swojego adresu e-mail.

[ ] Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych w celu przesyłania informacji o wynikach konsultacji oraz o innych wydarzeniach związanych z konsultacjami społecznymi.

Adres e-mail:.....

INFORMACJA O PRZETWARZANIU DANYCH OSOBOWYCH

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) informujemy, że administratorem Twoich danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą: Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: dk.umk@um.krakow.pl

Twoje dane są objęte rejestrem czynności przetwarzania pn. Konsultacje społeczne

Informujemy, że:

1. Masz prawo do żądania od administratora dostępu do Twoich danych osobowych, ich sprostowania lub ograniczenia przetwarzania.
2. Twoje dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 5 lat, po czym ulegną zniszczeniu.
3. Masz prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
4. Podanie danych osobowych w zakresie adresu e-mail jest dobrowolne.
5. Podstawę prawną przetwarzania Twoich danych stanowi ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku oraz uchwała nr CXI/2904/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2018 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Miejskiej Kraków oraz z Krakowską Radą Działalności Pożytku Publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Ponadto informujemy, że masz prawo w dowolnym momencie wnieść sprzeciw wobec przetwarzania Twoich danych osobowych, z przyczyn związanych z Twoją szczególną sytuacją. Dane kontaktowe Inspektora Ochrony Danych: adres pocztowy – jw., adres e-mail: iod@um.krakow.pl.